



## Veghel Plangebied NCB-Laan 95-99

Inventariserend veldonderzoek (verkennende fase)

BAAC Rapport V-12.0311

september 2012

**Auteur:**  
W.A. Bergman

**Status:**  
concept





## Colofon

ISSN:	1873-9350
Auteur(s):	W.A. Bergman
Cartografie:	W.A. Bergman J. van Gestel
Redactie:	drs. mw. J. de Winter
Copyright:	MILON bv te Schijndel / BAAC bv te Deventer
Eindcontrole:	W.A. Bergman
Autorisatie (senior archeoloog):	drs. mw. J. de Winter

---

Niets uit deze uitgave mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van MILON bv te Schijndel en/of BAAC bv.

---

BAAC bv  
Onderzoeks- en adviesbureau voor Bouwhistorie, Archeologie, Architectuur- en  
Cultuurhistorie

Graaf van Solmsweg 103  
5222 BS 's-Hertogenbosch  
Tel.: (073) 61 36 219  
Fax: (073) 61 49 877  
E-mail: denbosch@baac.nl

Postbus 2015  
7420 AA Deventer  
Tel.: (0570) 67 00 55  
Fax: (0570) 61 84 30  
E-mail: deventer@baac.nl



# Inhoud

Inhoud	5
Samenvatting	7
<b>1 Inleiding</b>	<b>9</b>
1.1 Onderzoekskader	9
1.2 Ligging van het gebied	10
1.3 Administratieve gegevens	12
<b>2 Vooronderzoek</b>	<b>13</b>
2.1 Inleiding	13
2.2 Archeologische verwachting	13
<b>3 Inventariserend Veldonderzoek</b>	<b>15</b>
3.1 Werkwijze	15
3.2 Veldwaarnemingen	16
3.3 Verkennend booronderzoek	17
3.3.1 Lithologie en bodemopbouw	17
3.3.2 Archeologische indicatoren	17
3.4 Archeologische interpretatie	17
4.1 Conclusie	19
4.2 Aanbevelingen	19
<b>5 Geraadpleegde bronnen</b>	<b>21</b>
<b>Bijlagen</b>	<b>23</b>

Bijlage 1      boorstaten





## Samenvatting

BAAC bv heeft een inventariserend veldonderzoek met behulp van boringen (verkennde fase) uitgevoerd in het plangebied NCB-Laan 95-99 te Veghel. De uitvoering van het verkennende booronderzoek is gebaseerd op de resultaten van een in 2004 uitgevoerd bureauonderzoek, waaruit bleek dat het plangebied grotendeels in een zone ligt met een hoge archeologische verwachting.

Uit het booronderzoek is gebleken dat het plangebied zich op de flank van een dekzandrug bevindt. In de ondergrond is in vier van de zes gezette boringen een begraven (veld)podzolgrond aangetroffen. Eventuele archeologische resten kunnen nog intact aanwezig zijn. Gezien het voorkomen van verspoeld dekzand met veel roestvlekken in de ondergrond is de bodem in het verleden vrij nat geweest en vormde daarom geen goede basis voor een nederzetting. Archeologisch onderzoek heeft echter uitgewezen dat ook relatief laag gelegen gebieden werden benut om als woonplaats te dienen. Om aan te tonen dat eventuele archeologische resten aanwezig zijn, zal een aanvullend karterend booronderzoek uitgevoerd moeten worden.







# 1 Inleiding

## 1.1 Onderzoekskader

In opdracht van MILON bv heeft het onderzoeks- en adviesbureau BAAC bv een inventariserend veldonderzoek met behulp van boringen (verkennende fase) uitgevoerd in het plangebied NCB-Laan 95-99 te Veghel. Aanleiding voor het onderzoek is het plan een hotel met parkeergelegenheid te realiseren. De definitieve plannen zijn nog niet vastgesteld. De minimale bodemverstoring bij de realisatie van de nieuwbouw is te verwachten tot in de C-horizont van de bodem, waarbij een gerede kans bestaat dat eventueel aanwezige archeologische waarden verstoord of vernietigd worden.

De uitvoering van het verkennende booronderzoek is gebaseerd op de resultaten van een bureauonderzoek.<sup>1</sup> De uitvoering van dit onderzoek komt voort uit de middelhoge tot hoge verwachting voor vindplaatsen vanaf de steentijd. In dit rapport zijn de resultaten van het verkennende booronderzoek beschreven. Op basis van deze resultaten worden aanbevelingen gedaan voor eventueel vervolgonderzoek.

Door middel van het inventariserend verkennend booronderzoek wordt aanvullende informatie vergaard over de intactheid van de bodemopbouw en eventueel aanwezige archeologische resten en/of vindplaatsen in het plangebied. Het inventariserend veldonderzoek heeft als doel het toetsen c.q. bijstellen van het verwachtingsmodel zoals dat is opgesteld tijdens het bureauonderzoek. Op basis van de resultaten van het booronderzoek wordt een selectieadvies opgesteld voor (delen van) het plangebied over het mogelijk volgttraject.

Tijdens het onderzoek dienen de volgende onderzoeksvragen te worden beantwoord:

- Zijn binnen het plangebied bekende archeologische waarden aanwezig? Zo ja, zijn er gegevens bekend over de omvang, ligging, aard en datering hiervan?
- Wat is de specifieke archeologische verwachting voor het gebied?
- Hoe is de bodemopbouw en is deze nog intact?
- In hoeverre worden archeologische resten bedreigd en is vervolgonderzoek nodig en zo ja, in welke vorm?

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie versie 3.2.<sup>2</sup>

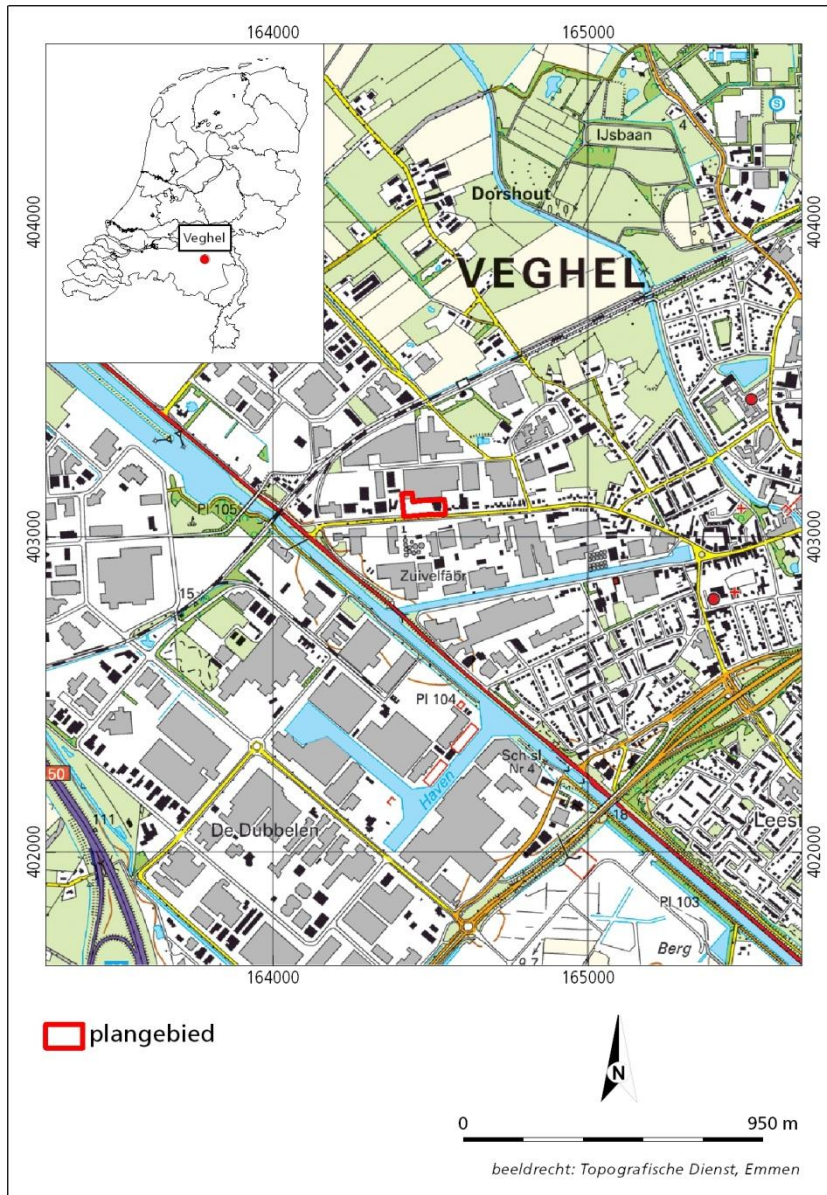
---

<sup>1</sup> Nales en Van der Zee 2004.

<sup>2</sup> CCvD 2010.

## 1.2 Ligging van het gebied

Het plangebied ligt op een bedrijventerrein in het oosten van Veghel. Het plangebied wordt begrensd door de NCB- laan in het zuiden en verder door bebouwing. In figuur 1.1 is de ligging van het plangebied weergegeven.<sup>3</sup> Het plangebied zelf is geheel verhard en is deels bebouwd met een horeca gelegenheid (figuur 1.2).<sup>4</sup> De oppervlakte bedraagt circa 7200 m<sup>2</sup>. De hoogte van het maaiveld ligt op circa 9,3 m +NAP.<sup>5</sup>

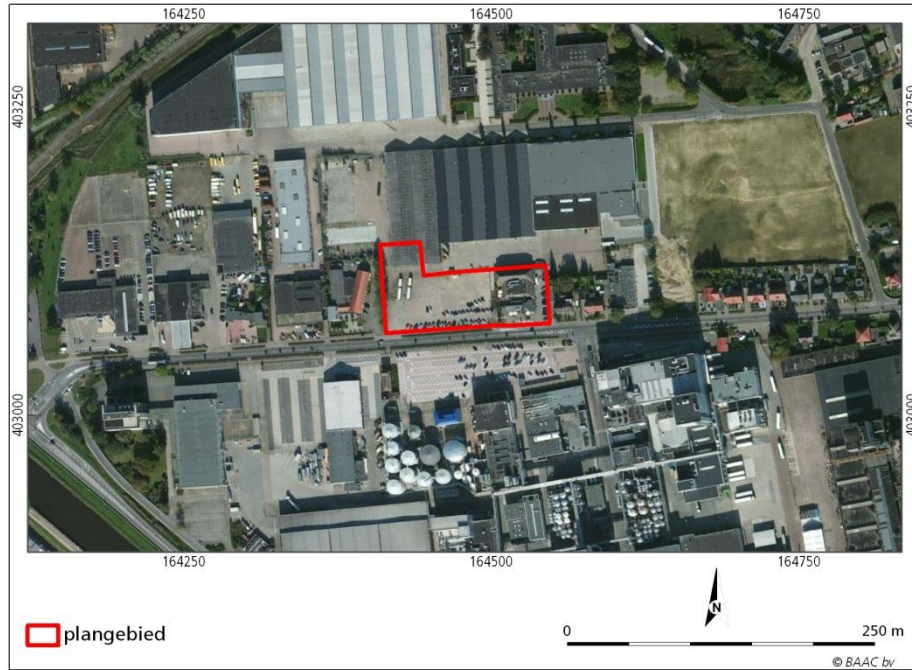


Figuur 1.1 Ligging van het plangebied.

<sup>3</sup> ANWB 2004.

<sup>4</sup> Bingmaps 2012.

<sup>5</sup> AHN 2012.



*Figuur 1.2 Ligging van het plangebied gezien vanuit de lucht.*

### 1.3 Administratieve gegevens

Provincie:	Noord-Brabant
Gemeente:	Veghel
Plaats:	Veghel
Toponiem:	NCB-Laan 95-99
Kadastrale gegevens:	Gemeente Veghel, sectie H nrs. 1728 en 1801
Datum opdracht:	13 augustus 2012
Datum veldwerk:	29 augustus 2012
Datum conceptrapportage:	4 september 2012
BAAC projectnummer:	V-12.0311
Coördinaten:	164.409 / 403.142 164.536 / 403.117 164.542 / 403.077 164.413 / 403.067
Kaartblad:	45G
Oppervlakte:	7200 m <sup>2</sup>
Datering:	Steentijd- nieuwe tijd
Onderzoeksmeldingsnummer:	53400
Onderzoeksnummer:	43325
AMK-terrein:	N.v.t.
Waarnemingnummer(s):	N.v.t.
Vondstmeldingsnummer(s):	N.v.t.
Type onderzoek:	Inventariserend veldonderzoek (verkennende fase)
Opdrachtgever:	MILON bv W. van der Velden Huygensweg 24 5482 TG Schijndel
Bevoegde overheid:	Gemeente Veghel, geadviseerd door de afdeling Bouwhistorie, Archeologie en Monumenten (BAM) van de Gemeente 's-Hertogenbosch.
Beheer documentatie:	Bibliotheek Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en archief BAAC bv.
Uitvoerder:	BAAC bv, vestiging Deventer Postbus 2015 7420 AA Deventer tel. 0570-670055
Projectleider:	W.A. Bergman w.bergman@baac.nl



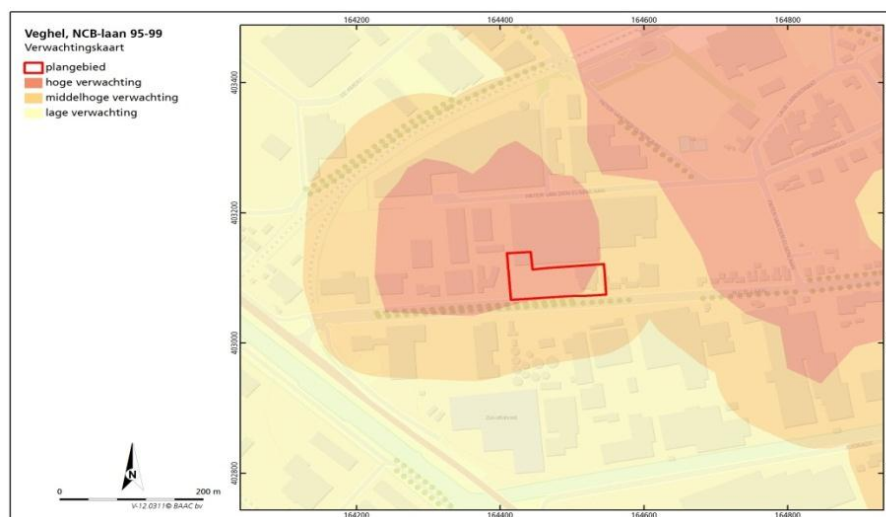
# 2 Vooronderzoek

## 2.1 Inleiding

Het archeologisch bureauonderzoek is in 2004 uitgevoerd door BAAC.<sup>6</sup> Dit bureauonderzoek maakt deel uit van een destijds groter onderzoek op het bedrijventerrein Coöperatie Cehave Landbouwbelang. Hieronder volgt een beknopte samenvatting van het bureauonderzoek en een aanvulling met recentere archeologische bekende gegevens. Voor een uitgebreide beschrijving van het bureauonderzoek wordt verwezen naar het desbetreffende rapport.

## 2.2 Archeologische verwachting

Uit het bureauonderzoek blijkt dat ten westen van het plangebied, ter hoogte van het riviertje de Aa vondsten bekend zijn uit de Romeinse tijd en een vondst uit de vroege middeleeuwen. Binnen het plangebied wordt een beekerdgrond verwacht. Op figuur 2.1 is te zien dat het plangebied grotendeels in een zone ligt met een hoge archeologische verwachting.<sup>7</sup> Deze verwachting is gebaseerd op de landschappelijke ligging, in dit geval een dekzandrug en de flank hiervan. Op deze rug zijn geen archeologische waarnemingen geregistreerd.<sup>8</sup> Voor zover bekend is het plangebied in het verleden (vanaf circa 1800) in gebruik geweest als bouwland.<sup>9</sup>



Figuur 2.1 Uitsnede van de archeologische verwachtingskaart van de gemeente Veghel.

<sup>6</sup> Nales en Van der Zee 2004.

<sup>7</sup> Boshoven en Buesink 2009.

<sup>8</sup> RCE 2012.

<sup>9</sup> WatWasWaar 2012.





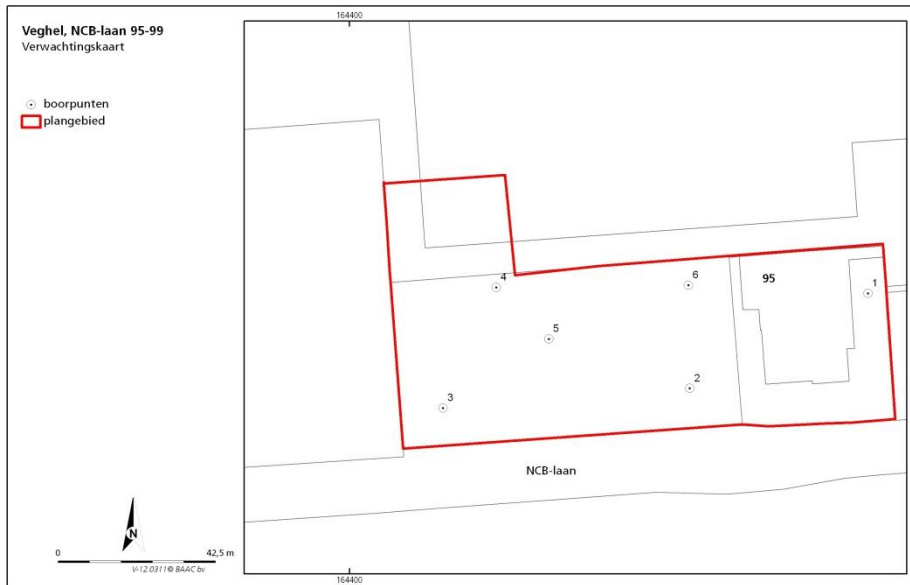
# 3 Inventariserend Veldonderzoek

## 3.1 Werkwijze

Het inventariserend veldonderzoek is uitgevoerd op basis van de resultaten van het bureauonderzoek en de archeologische verwachtingskaart. Hierbij is de archeologische verwachting in het veld getoetst en is het plangebied NCB-Laan 95-99 te Veghel onderzocht op de geomorfologische, geologische en bodemkundige karakteristieken. Ook geeft het booronderzoek informatie over het intact zijn van de bodem en daarmee informatie over de gaafheid van een eventuele archeologische vindplaats. Om inzicht te verkrijgen in de geologische en bodemkundige opbouw van de gebieden zijn 6 boringen gezet met een Edelmanboor met een diameter van 7 cm. De boringen zijn uitgevoerd tot maximaal 180 cm beneden maaiveld.

De locaties van de boringen zijn ingemeten met een GPS. De hoogteligging ten opzichte van NAP is uit het Actueel Hoogtebestand Nederland gehaald. Hoewel het verkennende onderzoek niet specifiek is gericht op het opsporen van archeologische indicatoren is wel op de aanwezigheid daarvan gelet. De bodemlagen zijn met de hand en op het oog onderzocht op de aanwezigheid van archeologische indicatoren. Archeologische indicatoren (bv. aardewerk, huttenleem, vuursteen, metaal, houtskool en al dan niet verbrand bot) kunnen een aanwijzing zijn voor de aanwezigheid van een archeologische vindplaats ter plaatse of in de nabijheid van de boring met indicator. De bodemlagen zijn lithologisch en bodemkundig beschreven.

Het veldonderzoek heeft plaatsgevonden op 29 augustus 2012. In navolgende paragrafen worden de resultaten van het veldonderzoek beschreven. De locaties van de boringen staan weergegeven op de boorpuntenkaart (figuur 3.1). De boorstaten zijn weergegeven in bijlage 2.



Figuur 3.1 Boorpuntenkaart.

### 3.2 Veldwaarnemingen

Door de aanwezige bebouwing en bestrating (klinkers, tegels en asfalt) waren aan het maaiveld geen aanwijzingen zichtbaar die zouden kunnen duiden op de aanwezigheid van archeologische resten in de bodem (figuur 3.2).



Figuur 3.2 Zicht op het plangebied vanaf boring 3 in oostelijke richting.



### **3.3 Verkennend booronderzoek**

#### **3.3.1 Lithologie en bodemopbouw**

Ter plaatse van de boringen 2, 3 en 5 komt onder de verhardingslaag een circa 35 tot 75 cm dik opgebracht pakket zand voor. Onder het opgebrachte zand is hier een deels intacte podzolbodem aangetroffen, waarbij een humeuze donkergrijze laag (A-horizont) geleidelijk overgaat in successievelijk B-, BC- en de C-horizont. De horizonten zijn gemiddeld 10 tot 15 cm dik. Het ongeroerde materiaal van de C-horizont bestaat uit verspoeld dekzand, waar veel roestvlekken in voorkomen. In boring 1 is een zwak gevlekte podzolbodem aanwezig op een diepte vanaf 110 cm beneden maaiveld (-mv). De hierboven liggende grond is sterk gevlekt en daarmee verstoord. De vlekken in de begraven A en B-horizont zijn mogelijk het gevolg van bioturbatie. De bodem ter plaatse van boring 4 is zeer sterk gevlekt tot 75 cm -mv en gaat direct over in de C-horizont. Boring 6 is gestaakt op 160 cm -mv. Tot aan deze diepte is de bodem hier verstoord.

#### **3.3.2 Archeologische indicatoren**

Bij controle van het opgeboorde materiaal zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen.

### **3.4 Archeologische interpretatie**

Op basis van het bureauonderzoek heeft het plangebied landschappelijk gezien een middelhoge tot hoge verwachting op het aantreffen van archeologische waarden. Uit het booronderzoek is gebleken dat de geologische situatie ter plaatse deze verwachting onderbouwt (de flank van een dekzandrug). Ook de bodemkundige situatie ter plaatse onderbouwt een dergelijke verwachting voor een deel. De uit het vooronderzoek veronderstelde beeekeerdgronden zijn niet aangetroffen. Wel is een begraven (veld)podzolgrond aangetroffen. In het noordelijke deel van het plangebied is de bodem tot in de C-horizont verstoord. Eventuele sporen zoals paalkuilen, brandkuilen en waterputten kunnen behalve rondom boring 6 nog intact aanwezig zijn. Gezien het voorkomen van verspoeld dekzand met veel roestvlekken in de ondergrond is de bodem in het verleden vrij nat geweest en vormde daarom geen goede basis voor een nederzetting. Archeologisch onderzoek heeft echter uitgewezen dat ook relatief laag gelegen gebieden werden benut om als woonplaats te dienen.





# 4

## Conclusie en aanbevelingen

### 4.1 Conclusie

Hieronder volgt de beantwoording van de onderzoeksvragen zoals gesteld in het Plan van Aanpak:

***Zijn binnen het plangebied bekende archeologische waarden aanwezig? Zo ja, zijn er gegevens bekend over de omvang, ligging, aard en datering hiervan?***

Binnen het plangebied en directe omgeving zijn geen bekende archeologische waarden aanwezig.

***Wat is de specifieke archeologische verwachting voor het gebied?***

Vanwege de ligging op de flank van een dekzandrug is de verwachting hoog tot middelhoog op het aantreffen van archeologische resten vanaf de steentijd.

***Hoe is de bodemopbouw en is deze nog intact?***

In vier van de zes geplaatste boringen is een begraven podzolbodem aangetroffen. Deze bodem is deels intact.

***In hoeverre worden archeologische resten bedreigd en is vervolgonderzoek nodig en zo ja, in welke vorm?***

Het is onzeker of daadwerkelijk archeologische resten aanwezig zullen zijn. Gezien de geologische situatie ter plaatse en de bodemopbouw kan dit niet uitgesloten worden. Om aan te tonen dat eventuele archeologische resten bedreigd worden, zal een aanvullend booronderzoek uitgevoerd kunnen worden. Dit zal een karterend booronderzoek moeten zijn op basis van een brede archeologische verwachting (methode E1 volgens KNA leidraad karterend booronderzoek). Dit komt voor het plangebied neer op ongeveer 14 boringen. Ter plaatse van de huidige bebouwing en asfaltstroken kunnen enkele boringen verplaatst of geannuleerd worden. Om uit te sluiten dat de boringen zonder podzolprofiel geen puntlocaties zijn, zal de periferie van deze boringen niet uitgezonderd worden. Indien tijdens het karterende onderzoek archeologische resten aangetroffen worden, zal een proefsleuvenonderzoek noodzakelijk zijn. Indien bij het karterende booronderzoek geen resten worden aangetroffen kan het gebied worden vrijgegeven voor verder archeologisch onderzoek. Een tweede optie is het gelijk trekken van proefsleuven met een dekkingsgraad van 5-10 procent.

### 4.2 Aanbevelingen

Op basis van de resultaten van het uitgevoerde onderzoek is vervolgonderzoek in de vorm van een karterend booronderzoek wenselijk. Er geldt een middelhoge verwachting op bewoningsresten in een deel van het plangebied. In de zone met een lage verwachting is het niet uitgesloten dat archeologische resten

voorkomen. Een tweede optie is het trekken van proefsleuven. Het doel van een proefsleuvenonderzoek is het vaststellen van de exacte omvang, datering, gaafheid en conserveringsgraad van de (eventueel aanwezige) vindplaats(en) op basis waarvan de archeologische waarde van het gebied definitief kan worden vastgesteld. Bovendien wordt met een proefsleuf informatie verkregen over het voorkomen van eventuele grondsporen die met een booronderzoek zelden zullen worden gevonden. Voorafgaand dient een Programma van Eisen te worden opgesteld dat goedgekeurd dient te worden door de bevoegde overheid.

Bovenstaand advies dient beoordeeld te worden door de bevoegde overheid (gemeente Veghel) en leidt tot een selectiebesluit. Dit betekent niet dat reeds gestart kan worden met bodemversturende activiteiten of de daarop voorbereidende activiteiten.

Hoewel getracht is een zo gefundeerd mogelijk advies te geven op grond van de gebruikte onderzoeksmethoden, kan de aanwezigheid van archeologische sporen of resten nooit volledig worden uitgesloten in de gebieden waarvoor geen vervolgonderzoek wordt aanbevolen. BAAC bv wil er daarom op wijzen dat men bij bodemversturende activiteiten alert dient te zijn op de aanwezigheid van archeologische waarden (zoals vondstmateriaal en grondsporen). Bij het aantreffen van deze waarden dient men hiervan melding te maken bij de Minister van OCW (in de praktijk de RCE) conform artikel 53 van de Monumentenwet 1988.

# 5 Geraadpleegde bronnen

## Literatuur

**Bakker, H. de & J. Schelling**, 1989. *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland*. Wageningen.

**Centraal College van Deskundigen (CCvD)**, 2006. *Leidraad Inventariserend veldonderzoek; Deel: karterend booronderzoek*. Gouda.

**Centraal College van Deskundigen (CCvD)**, 2010. *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 3.2*. Gouda.

**Nales, T en R.M. van der Zee**, 2004. *Veghel CCLB terrein. Inventariserend Archeologisch Onderzoek, Karterende fase. BAAC rapport V-04.0232*. Deventer.

**Nederlands Centrum van Normalisatie**, 1989. *Classificatie van onverharde grondmonsters*. NEN 5104. Delft.

## Geraadpleegde kaarten

**ANWB**, 2004. *Topografische atlas Noord Brabant (1:25.000)*. Den Haag.

**Boshoven, E.H. & A. Buesink**, 2009. *Gemeente Veghel. Een actualisatie van de gemeentelijke Archeologische Verwachtingskaart*. Baac-rapport 08.0120. Deventer.

## Geraadpleegde websites

**AHN**, 2012. *Actueel Hoogtebestand Nederland*, online geraadpleegd in augustus 2012 via [www.ahn.nl](http://www.ahn.nl).

**Bingmaps**, 2012. Online geraadpleegd in augustus 2012.

**Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE)**, 2012. *Centraal Archeologisch Archief (CAA) en het Centraal Monumenten Archief (CMA)*, afkomstig van ARCHIS-II. Amersfoort. Online geraadpleegd in augustus 2012.

**WatWasWaar**, 2012. *Website met historisch kaartmateriaal*. Online geraadpleegd in augustus 2012.



# Bijlagen

## Bijlage Boorstaten





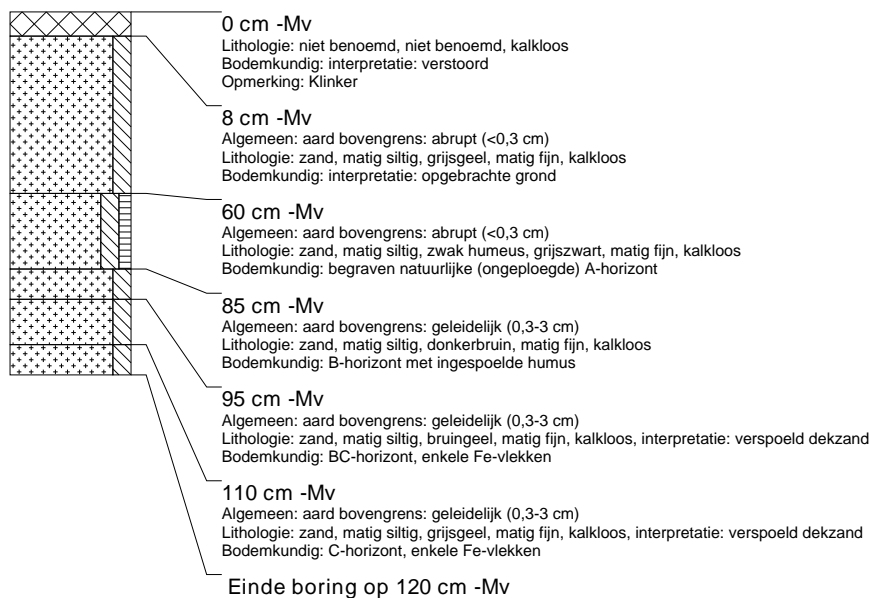
### boring: 12311-1

beschrijver: WB, datum: 28-8-2012, X: 164.541, Y: 403.084, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 45G, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: verhard, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Veghel, plaatsnaam: Veghel, opdrachtgever: MILON, uitvoerder: BAAC bv



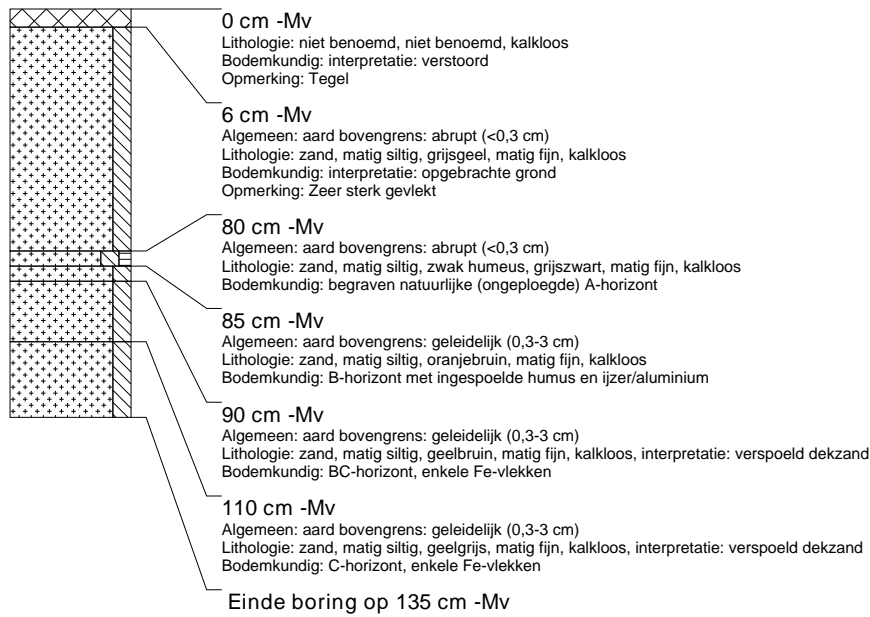
### boring: 12311-2

beschrijver: WB, datum: 28-8-2012, X: 164.492, Y: 403.083, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 45G, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: verhard, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Veghel, plaatsnaam: Veghel, opdrachtgever: MILON, uitvoerder: BAAC bv



### boring: 12311-3

beschrijver: WB, datum: 28-8-2012, X: 164.425, Y: 403.078, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 45G, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: verhard, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Veghel, plaatsnaam: Veghel, opdrachtgever: MILON, uitvoerder: BAAC bv



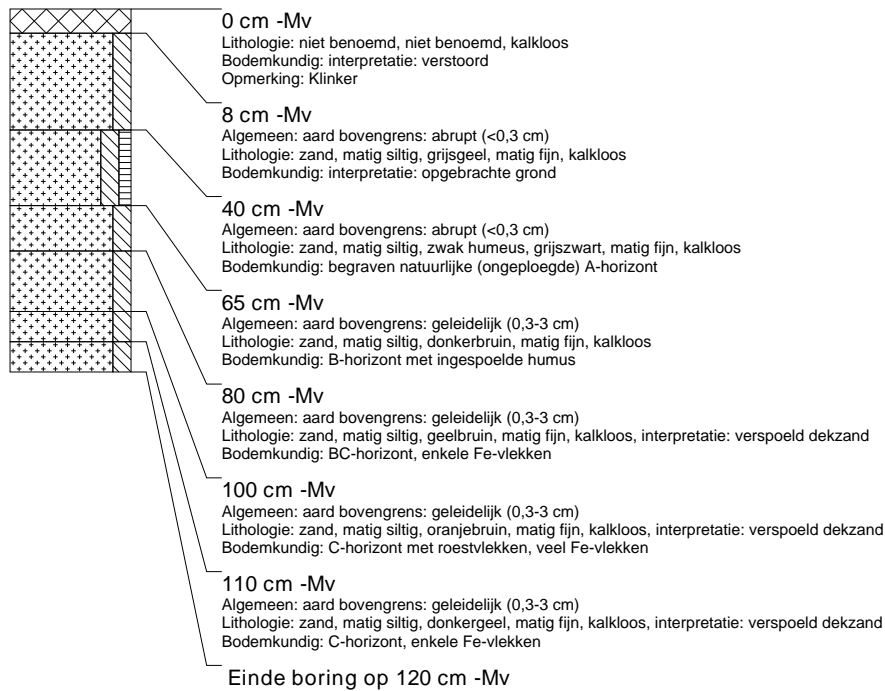
### boring: 12311-4

beschrijver: WB, datum: 28-8-2012, X: 164.439, Y: 403.119, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 45G, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: verhard, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Veghel, plaatsnaam: Veghel, opdrachtgever: MILON, uitvoerder: BAAC bv



### boring: 12311-5

beschrijver: WB, datum: 28-8-2012, X: 164.454, Y: 403.096, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 45G, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: verhard, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Veghel, plaatsnaam: Veghel, opdrachtgever: MILON, uitvoerder: BAAC bv



### boring: 12311-6

beschrijver: WB, datum: 28-8-2012, X: 164.492, Y: 403.111, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 45G, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: verhard, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Veghel, plaatsnaam: Veghel, opdrachtgever: MILON, uitvoerder: BAAC bv

